

Prima instanță: Judecătoria Orhei (jud. V. Negruța)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi. N. Cernat, I. Muruianu)

DECIZIE

27 ianuarie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței:

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Valentina Clevadi

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat rl Orhei împotriva încheierii din 19 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Cooperativa de Consum din Peresecina împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat rl Orhei cu privire la contestarea actului administrativ,

c o n s t a t ă :

La data de 06 februarie 2014 Cooperativa de Consum din Peresecina a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat rl Orhei solicitând anularea deciziei nr. 2117-c din 25 septembrie 2013 a Inspectoratului Fiscal de Stat rl Orhei prin care a fost sancționată în baza art. 262 Cod fiscal, cu aplicarea unei amenzi în mărime de 50000 lei.

În motivarea acțiunii s-a invocat că în cadrul controlului fiscal, efectuat prin metoda verificării operative, la data de 15 februarie 2013, la magazinul alimentar amplasat în rl Orhei, sat. Peresecina, str. Eminescu 26, care aparține Cooperativei de Consum din Peresecina, au fost verificate elementele de protecție ale timbrelor de acciz la băuturile alcoolice. În rezultatul verificării, au fost ridicate două sticle cu vodcă “Vodca Bună”, clasic, vol. 0,5 litri, marcate cu timbrul de acciz nr. 1003017499388 și nr. 1003017499389; două sticle cu vodcă “Kumaniok” original, vol. 0,5 litri, marcate cu timbrul de acciz nr. 1103000928915 și nr. 1103000929032; două sticle cu vodcă “Posoliskaia”, vol. 0,5 litri, marcate cu timbrul de acciz nr. 1103000960027 și nr. 1103000960033; două sticle cu vodcă “Pșenicinaia”, vol. 0,5 litri, marcate cu timbre de acciz nr. 1103000857190 și nr. 1103000856573 - suspecte de a fi “neautentice”.

Consideră că, colaboratorii Inspectoratului Fiscal de Stat rl Orhei au încălcat procedura de prelevare și transmitere a sticlelor spre efectuarea constatării tehnico-științifice, fapt care a încălcat drepturile contribuabilului.

Menționează că, în cadrul controlului și ridicării sticlelor, nu au fost ridicate în ordinea și modul prevăzut de normele legale, sticlele cu băutură alcoolică nu au fost ambalate și sigilate într-un dispozitiv special pentru a le proteja de accesul persoanelor

străine sau schimbarea pe parcurs a timbreleor de acciz, nu s-a întocmit vre-un act de sigilare și semnat de reprezentantul cu funcții de răspundere a contribuabilului sau de doi martori și aplicată ștampila, sticlele cu timbrele de acciz nu au fost descrise în așa mod, ca în viitor să nu creeze opinii/suspiciuni că au fost schimbate.

Specifică că, faptul neambalării și sigilării sticlelor, s-a reflectat în raportul de constatare tehnico-științifică nr. 4119 din 23 iulie 2013, conform căruia se menționează că obiectele cercetării au fost prezentate la examinare de către solicitant neambalate.

La data de 09 septembrie 2013, în baza rezultatelor raportului de constatare tehnico-științifică nr. 4119 din 23 iulie 2013, întocmit de șeful SEEC a DTCEJ Centru al IGP al MAI, a fost efectuat controlul fiscal prin metoda verificării tematice la Cooperativa de Consum din Peresecina amplasată în rl Orhei, sat. Peresecina și a fost întocmit actul nr. 1-655237 din 09 septembrie 2013, în care se menționează că la data de 18 februarie 2013 sticlele date au fost expediate la laboratorul de expertiză de pe lângă Inspectoratul General al Poliției, Direcția tehnico-criminalistică.

La data de 02 august 2013 a fost remis Raportul de constatare tehnico-științifică nr. 4119 din 23 iulie 2013, cu concluzia că formularul timbrului de acciz marca comercială de stat, pentru băuturi alcoolice tari cu numărul de serie 1003017499389 de pe sticla cu vodcă "Vodcă Bună" clasic, vol. 0,5 litri și formularul timbrului de acciz marca comercială de stat, pentru băuturi alcoolice tari cu număr de serie: 1103000929032 de pe sticla cu vodcă "Kumaniok" original, vol. 0,5 litri diferă de modelul tip.

Remarcă că nefiind de acord cu constatările și concluzia din actul de control nr. 1-655237 din 09 septembrie 2013 și concluziile din raportul de constatare tehnico-științifică nr. 4119 din 23 iulie 2013, a depus la Inspectoratul Fiscal de Stat rl Orhei, dezacordul cu argumentele și documentele care confirmă nevinovăția sa.

Afirmă că Inspectoratul Fiscal de Stat rl Orhei, în rezultatul examinării superficiale, a adoptat decizia nr. 2117-c din 25 septembrie 2013 privind aplicarea sancțiunii, conform art. 262 Cod fiscal, sub formă de amendă în mărime de 50000 lei.

Declară că nu este de acord cu decizia dată, considerînd-o ca fiind emisă contrar prevederilor legii, deoarece Inspectoratul Fiscal de Stat rl Orhei, conform art. 239 Cod fiscal, nu a făcut nici o investigație pentru a stabili adevărul, dar s-a bazat numai pe raportul de constatare tehnico-științifică nr. 4119 din 23 iulie 2013, cu toate că, în concluzie nu este stabilit cu certitudine că timbrele de acciz sunt false, dar se menționează că sunt deosebite de modelul tip.

Consideră că acest raport nu poate sta la baza aprecierii încălcării legislației fiscale și aplicării amenzii în sumă de 50000 lei, deoarece părțile în litigiu au drepturi egale de a cere desemnarea unui expert sau instituții, de a recuza expertul, în caz că nu are încredere, sunt în drept să solicite ce problemă urmează a fi pusă în fața expertului, au dreptul să participe la investigațiile expertului și să ia cunoștință de raportul de expertiză.

Precizează că prin efectuarea raportului de constatare tehnico-științific nr. 4119 din 23 iulie 2013 le-au fost lezate drepturile prevăzute în art. 7 alin. (1) al Legii cu privire la expertiza judiciară, constatările tehnico-științifice și medico-legale, nr. 1086 din 23 iunie 2000, conform căruia la efectuarea expertizei judiciare, constatările tehnico-științifice și medico-legale sînt asigurate de respectarea drepturilor și libertăților constituționale ale persoanei.

Invocă că nu este de acord cu mențiunea că au încălcat prevederile art. 123 alin. (5) Cod fiscal și Hotărîra Guvernului RM, nr. 243 din 08 aprilie 2010.

Reiterează că nu poate fi responsabilă pentru presupusa încălcare a art. 123 alin. (5) și art. 262 Cod fiscal, deoarece producția alcoolică a fost procurată de la un agent economic prin facturi fiscale, iar, în opinia sa, Cooperativa de Consum din Peresecina nu cade sub incidența art. 120 Cod fiscal, nu are relații fiscale cu sistemul bugetar în procesul de comercializare a mărfurilor supuse accizelor pasibile de marcă obligatorie cu timbre de acciz, deoarece nu este producător al producției alcoolice.

Menționează că producția alcoolică procurată de ei în baza facturilor fiscale însoțită de Certificatele de Conformitate și ridicată de inspectorii fiscali de la magazinul care aparține Cooperativei de Consum Peresecina era deja ambalată și marcată cu „Timbru de acciz”.

Indică că nu este clar ce articol din Codul Fiscal a fost încălcat de către reclamant prin procurarea producției alcoolice de la un agent economic în conformitate cu facturile fiscale și însoțită de Certificatele de conformitate, dacă producția alcoolică era deja ambalată și marcată cu „Timbrul de Acciz”.

Invocă că legislația în vigoare, inclusiv Legea cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice nr. 1100 din 30 iunie 2000 și Codul fiscal, nu prevede obligația contribuabilului de a verifica elementele de protecție ale timbrelor de acciz la primirea producției alcoolice în baza facturilor fiscale și deținerea dispozitivelor speciale pentru verificarea timbrelor de acciz cu raze ultraviolete și cu raze infraroșii. Inspectorii fiscali, dacă posedă astfel de dispozitive speciale, în cadrul controlului la magazinul care aparține Cooperativei de Consum din Peresecina, doar au presupus că timbrele de acciz sunt posibil falsificate, dar nu au stabilit cu certitudine, la fața locului, că timbrele de acciz nu corespund modelului-tip.

Prin hotărîrea din 20 decembrie 2014 a judecătoriei Orhei s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Cooperativa de Consum din Peresecina și s-a anulat decizia nr. 2117-c din 25 septembrie 2013 a Inspectoratului Fiscal de Stat rl Orhei prin care a fost sancționată în baza art. 262 Cod fiscal, cu aplicarea unei amenzi în mărime de 50000 lei.

La data de 31 decembrie 2014 Inspectoratul Fiscal de Stat rl Orhei a depus împotriva hotărîrii din 20 decembrie 2014 a judecătoriei Orhei, apel nemotivat - semnat de Șeful-adjunct - Olga Veverița.

Prin încheierea din 14 aprilie 2015 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel și s-a oferit termen pînă la data de 20 mai 2015 pentru prezentarea apelului, cu indicarea motivelor de fapt și de drept și probele invocate în susținerea cererii de apel.

La data 13 mai 2015, Inspectoratul Fiscal de Stat rl Orhei a depus cererea de apel motivată împotriva hotărîrii din 20 decembrie 2014 a judecătoriei Orhei.

Prin încheierea din 11 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit apelul depus de Inspectoratul Fiscal de Stat rl Orhei ca fiind depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel.

La data de 25 iunie 2013, Inspectoratul Fiscal de Stat rl Orhei a declarat recurs împotriva încheierii din 11 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău.

Prin decizia din 30 septembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție s-a casat încheierea din 11 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău și s-a restituit pricina la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, la etapa de primire a cererii de apel.

Prin încheierea din 19 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de Inspectoratul Fiscal de Stat rl Orhei ca fiind depusă de o persoană care nu este în drept să-l depună.

La data de 03 decembrie 2015, Vitalie Colun, șeful Inspectoratului Fiscal de Stat rl Orhei, a declarat recurs împotriva încheierii din 19 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia, cu remiterea pricinii la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău.

În motivarea recursului s-a invocat că în cadrul ședinței de judecată din 19 noiembrie 2015 s-a prezentat doar reprezentantul apelantului, iar la întrebarea judecătorului raportor dacă sînt împuternicirile șefului-adjunct, a comunicat că la materialele dosarului este anexat ordinul de angajare și fișa postului șefului-adjunct al Inspectoratului Fiscal de Stat rl Orhei, care atestă dreptul de a semna cererea de apel, însă argumentele date nu au fost luate în considerare de instanța de apel, iar cererea de apel a fost restituită.

Consideră că instanța de apel eronat a interpretat normele de drept material și de drept procedural și neîntemeiat a restituit cererea de apel, deoarece șeful-adjunct conform fișei postului are dreptul să substituie șeful Inspectoratului Fiscal de Stat rl Orhei, cînd acesta temporar lipsește.

Menționează că prin restituirea cererii de apel, instanța de apel i-a îngrădit organului fiscal – reprezentantul statului, accesul liber la justiție, garantat de art. 20 al Constituției a RM și art. 5 Cod de procedură civilă.

În opinia sa, instanța de apel i-a lipsit de dreptul de a formula, argumenta și dovedi poziția în proces și de a-și expune opinia asupra problemei, circumstanțe ce, în opinia sa, constituie temei de casare a încheierii contestate.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Curtea de Apel Chișinău a adoptat încheierea la data de 19 noiembrie 2015, iar recursul a fost declarat la data de 03 decembrie 2015, ceea ce denotă că recursul este declarat în termen.

Examinînd temeiurile recursului, în raport cu materialele pricinii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat rl Orhei întemeiat și pasibil de fi admis din următoarele motive.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

Din materialele cauzei rezultă că la data de 31.12.2014, ne fiind de acord cu hotărîrea din 20 decembrie 2014 a judecătoriei Orhei, șeful-adjunct al Inspectoratului Fiscal de Stat rl Orhei – Olga Veverița a contestat-o cu apel.

Prin încheierea din 14 aprilie 2015 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel declarate de Inspectoratul Fiscal de Stat rl Orhei și i s-a comunicat despre necesitatea prezentării cererii de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și probele invocate în susținerea apelului, pînă la data de 20 mai 2015.

La 13 mai 2015 Inspectoratul Fiscal de Stat al raionului Orhei, prin intermediul șefului-adjunct Veverița Olga, a depus cererea de apel motivată (f.d. 108-114).

Prin încheierea din 11 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău a fost restituită cererea de apel declarată de Inspectoratul Fiscal de Stat rl Orhei.

Ca temei pentru restituirea cererii au servit prevederile art. 369 alin. 1) lit. d) CPC, conform căruia, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă, cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel.

Prin decizia din 30 septembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat rl Orhei a fost admis, casată încheierea din 11 iunie 2015 a Curții de Apel Chișinău și remisă pricina spre rejudecare în instanța de apel.

Rejudecând pricina, instanța de apel prin încheierea din 19 noiembrie 2015 a restituit Inspectoratului Fiscal de Stat rl Orhei cererea de apel depusă de reprezentantul său, șeful-adjunct Veverița Olga, împotriva hotărîrii din 20 decembrie 2014 a judecătoriei Orhei, ca depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție judecând pricina în ordine de recurs, consideră că instanța de apel incorect a ajuns la concluzia de a restitui cererea de apel, din următoarele considerente.

Conform art. 7 alin.(1) al Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr. 158 din 04 iulie 2008, funcțiile publice se clasifică în trei categorii: 1) funcții publice de conducere de nivel superior; 2) funcții publice de conducere; 3) funcții de execuție.

Conform art. 9 alin. (1) al Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nr. 158 din 04 iulie 2008, categoria funcționarilor publici de conducere include persoanele numite, în condițiile prezentei legi, în una din următoarele funcții publice de conducere: a) conducător și adjunct al conducătorului organului din subordinea ministerelor și altor autorități administrative; b) conducător și adjunct al conducătorului subdiviziunii interioare a autorității publice; c) conducător și adjunct al conducătorului serviciului desconcentrat al autorității publice; g) conducător și adjunct al conducătorului serviciului descentralizat, organizat în unitatea administrativ-teritorială și în unitatea teritorială autonomă cu statut special.

Conform art. 129 alin. (3), Titlul V, Cod Fiscal, conducerea organului fiscal – șef (șef adjunct) al Inspectoratului Fiscal Principal de Stat de pe lângă Ministerul Finanțelor; șef (șef adjunct) al inspectoratului fiscal de stat teritorial și/sau al inspectoratului fiscal de stat specializat.

Respectiv, instanța de recurs menționează că la caz nu era necesară eliberarea unei procuri pe numele Șefului adjunct al IFS Orhei pentru ca ultimul să fie împuternicit de a semna cererea de apel.

Ori, Șeful adjunct al IFS Orhei, conform prevederilor legale citate, este o persoană ce face parte din conducerea organului fiscal și ca consecință reprezintă entitatea în instanța de judecată prin efectul legii, fără a fi necesară o procură în acest sens.

În susținerea acestei concluzii sunt și art. 75 alin.(3) CPC, care statuează expres că conducătorul organizației își confirmă împuternicirile prin documentele prezentate în judecată ce atestă funcția sau calitatea lui de serviciu ori, după caz, prin actele de constituire. În caz de dizolvare sau lichidare a persoanei juridice, interesele ei pot fi reprezentate de administratorul din oficiu sau de lichidator, desemnați în condițiile legii.

Referința instanței de apel la cazuri similare, instanța de recurs o consideră ca incorectă, deoarece pricinile exemplificate nu sunt similare cu speța și respectiv nu sunt relevante la caz.

Este de menționat faptul că șeful adjunct, conform fișei de post are dreptul să substituie șeful Inspectoratului Fiscal de Stat rl Orhei, când acesta temporar lipsește, iar în astfel de situații procura nu se eliberează pe numele șefului adjunct care deține funcția publică de conducere, avînd dreptul de a semna acte oficiale ale organului fiscal.

Mai mult ca atît, instanța de recurs reiterează și prevederile pct. 13 al Regulamentului privind modul de reprezentare a intereselor statului în instanțele de judecată și în instituțiile de arbitraj naționale și internaționale, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 764 din 12.10.2012, conform căruia depunerea acțiunii, schimbarea sau concretizarea obiectului acțiunii și solicitarea examinării în lipsa părții vor fi autorizate în mod obligatoriu de către conducerea autorității și nu pot fi delegate prin procură altei persoane.

Instanța de recurs analizând materialele cauzei în coraport cu normele de drept procedural ajunge la concluzia că instanța de apel neîntemeiat a dispus restituirea cererii de apel, or aceasta ar constitui și încălcarea art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a libertăților Fundamentale, care prevede că orice persoană are dreptul la judecare în mod echitabil a cauzei sale.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că argumentele invocate de către recurent sunt întemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul și de a casa încheierea instanței de apel din 19 noiembrie 2015, cu restituirea pricinii la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, pentru examinarea cererii de apel în fond.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat rl Orhei.

Se casează încheierea din 19 noiembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Cooperativa de Consum din Peresecina împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat rl Orhei cu privire la contestarea actului administrativ, cu restituirea pricinii spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău pentru examinarea cererii de apel în fond.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Valentina Clevadi

Oleg Sternioală